

Nostalgi i stora lass

Den här gången rapporterar nostalgiredaktör Norvinge om ett segdraget mysterium som äntligen fått sin lösning. Dessutom får vi reda på vad som döljer sig bakom Per-Olov Erikssons garageport i Tierp.

TEXT OCH FOTO: BOSSE NORVINGE

En bild till handlingarna

”Vad föreställer bilden” frågade vi vid två tillfällen 2011 kring denna händelse. Fakta fanns redan från början att tiden var 1 maj 1966 och platsen E18 i Karlskoga. Bårgaren, en Scania-Vabis L75 från 1965 tillhörde Sten Westlund i Kristinehamn och Volvo L4951 Titan Tiptoppen tillhörde Åke Björstam från Karlskoga som också tagit bilden då han tog hand om lasset efter händelsen.

Frågetecknet var vem som ägde LBS76:an som sjunkit ner i backen. Det spekulerades om både Koppfeldts i Arvika och Ove Petterssons i Karlskoga men nu är fallet löst.

Olle Jansson i Bengtsfors som under nio år fram till omkring 1971–72 hade ASG-linje från Dalsland till Stockholm vet mer.

– Jo, det var min bil, fastslår Olle Jansson, 77.
– Jag hade lastat papper i Dals Långed. De levererade papper till Tipstjänst. Både karbonet och pappret till tipslapparna, förklarar Olle som minns händelsen som om det vore i går.

– Jag kom på natten på väg till Stockholm genom Karlskoga där de byggde den nya genomfarten. Det var inte asfalterat utan bara upplagt på sandbankar och samtidigt hade man lagt ner avlopp och vatten.
– Men en vattenläcka hade totalt underminerat vägen och när jag kom sjönk jag pladask ner på ramen, minns Olle som morgonen efter fick tillkalla bärgningshjälp.

– Han lyckades inte dra upp mig så han fick rekvirera en bärgare från A9 i Kristinehamn som skulle lyfta upp bakvagnen samtidigt som han drog. Men det slutade med att vi fick lasta om till en annan bil så vi fick upp den och dra den till verkstaden, berättar Olle.

Så nu kan vi till slut lägga denna händelse och bild till handlingarna ... såvida inte någon har något mer intressant att tillägga förstås.

FOTO: ÅKE BJÖRSTAM

Med ett tryne på museum

London är fullt av museer även om ett renodlat lastbilmuseum lyser med sin frånvaro. Men på Science Museum finns bland personbilar, cyklar, rymdraketer, kameror och skrivmaskiner i alla fall en lastbil.

Det är en Foden F1 flakbil från 1931, en prototyp med den då helt nya Gardner dieseln 6LW, en sexcylindrig 8,37-liters diesel på 102 hästar. Foden var annars världens största tillverkare av ångdrivna vägfordon. Men dieselmotorn ansågs både renare och enklare än ångmaskinerna och mer ekonomiska än en bensinmotor. 6LW hamnade även i lyxbilar som Rolls Royce, Bentley och Lagonda.

Den blomstrande brittiska fordonsindustrin gick ju som bekant slutligen olika öden till mötes. Foden blev 1980 en division i PACCAR-organisationen.

Moderna mellanklassare

För 30 år sedan gick utmärkelsen Truck Of The Year till Mercedes-Benz och deras nya LN2-serie. Den presenterades 1983 och under 1984 rullade en helt ny modern lastbilmodell ut som täckte in totalviktsområdet 6,3 till 16 ton. Den ersatte LN1-serien, en modell som lanserades 1965 och hade blivit hopplöst omodern med inestet bakom framaxeln och en väl trång fast hytt där man hade åtkomst till motorn via en lucka i hyttgolvet. Nya LN2 hade strömlinjeformad tipphytt och betydligt mer ergonomiskt utformat insteg. 1998 ersattes LN2 av nuvarande Atego, men fortfarande tillverkas den gamla hytten på licens i vissa delar av världen.

Välbesökt årsstämma

Den 29 augusti genomförde Åkerihistoriska Sällskapet sin årsstämma i samband med Transport & Logistikdagarna och Hästkraftens dag i Örebro.

Förutom formalia var flera frågor uppe som bland annat slopad skatt på tunga veteranläp, förlängd besiktningstid för tunga veteranlastbilar, fordonsgrupperna och nytt informationsmaterial. Med avseende på ÅHS geografiska spridning var stämman välbesökt.

Styrelsen för det kommande verksamhetsåret består av Ingemar Resare, ordförande, Kjell Olsson, Lars Pettersson, Per Thomson, Kenneth Hedegård, Mari Berglund, Anders

Näslund och Anders Andersson, samtliga ordinarie ledamöter. Till valberedare omvaldes Tommy Eriksson.

GARAGERAPPORTEN

Att flera i en familj engagerar sig i veteranlastbilsprojekt är inte ovanligt. I ett garage i Hjälmmunge nära Bottenhavets bräckta vatten utanför Tierp är far och son engagerade i flera projekt. Det är åkerägare Per-Olof Eriksson med lastbilarna i generna efter både pappa Inge och farfar Kalle. Sedan en tid tillbaka kan också Per-Olofs son Johan räknas som en eldsjäl i renoveringarna. Han är till vardags drickabilschaufför på Bryggeritransporter i Bergslagen med stationsort Gävle och har alltså valt att inte ännu träda in i familjeåkeriet på allvar.

Ett av projekten är en Scania-Vabis L76 från jubileumsåret 1966. Den är utrustad med en IIsbo trevägstipp och köptes ny av Insjöns Cementgjuteri som använde den under ett par år innan Byggnadsfirma Bröderna Tägtsten i Falun tog hand om den och höll igång den ända fram till 1987. Därefter blev det fart på ägarbytena och den fick hemorterna Jönköping och Björklinge för att slutligen hamna i Tierp hos Ante Jansson Lastmaskin. 1990 var det färdigkört då den ställdes av. Under tre-fyra år försökte Per-Olof köpa loss den och först 2009 lyckades man äntligen få loss objektet, men det blev stående ytterligare ett år innan man satte tändarna i projektet på allvar. Mycket är gjort, som till exempel chassi och drivlina, men bland annat hytt och påbyggnad återstår.

– Det sista som monterades var torpedvägg och kylarmaskering. Det gjorde vi under julhelgen och körde sedan ut den ur garaget och ställde den i tälhallen. Sedan har det inte blivit något mer med den, berättar Johan Eriksson.

Per-Olof och Johan fokuserade istället på det andra projektet, en Scania LB86 av årsmodellen 1980 med Blidsbergs trevägstipp och Hiab 550 kran som en gång

i tiden rullat hos en åkare i Kungälv och var ansluten till Göteborgs Lastbilcentral, men som senast var under renovering hos Sture Larsson i Mågra utanför Sollebrunn.

– Sture hade en Flobyhytt till salu för 76:an, men han hade redan sålt den när vi ringde. Men han erbjöd oss istället att köpa en nerplockad Scania LB86, berättar Per-Olof. Och så blev det.

– Den körde jag med men den var så ful i lacken så jag bestämde mig för att plocka av grejerna och måla den, berättar Sture Larsson som hade LB86:an i 15 år från 1996.

– Vi hade egen bläster och lackering och jag la på primer, två lager grundlack och två lager ytlack, men den blev aldrig ihopplockad utan jag sålde den till Per-Olof 2011, berättar Sture Larsson.

Fokus har som sagt den senaste tiden legat på LB86:an och renoveringen av flaket och kranen återstår.

– Annars är det nästan bara att skruva ihop 86:an då mycket är gjort. Vi ska försöka göra klart flaket före nyår, förklarar Johan.

L76 ska självfallet också göras klar men allt tar sin lilla tid. BeGe-hytten är som BeGe-hyttor brukar vara och kräver en del jobb. Men det siktar man på att ta tag i under vintern.

– Det tredje projektet blir en enaxlig Kilaforskärra från 1971 som vårt åkeri en gång ägt och som vi köpte tillbaka från Järvsö, berättar Johan som berättar vidare att han på en marknad har hittat original Hella-baklampor för inbyggnad.

– Den ska hänga efter L76:an, berättar han och avslöjar direkt nästa projekt därefter.

– Det blir en Scania LS110 dragbil.

Tävla med tidningen

Denna gång är frågan kort och gott:

Vilket fabrikat?

1. Kromhout
- X. Saviem
2. Hayes

Skicka ditt svar till: akeritidning@akeri.se eller med vanlig post: **Svensk Åkeritidning, Box 7282, 103 89 Stockholm.** Märk kuvertet "Nostalgitävlingen". Senast den 2 november behöver vi ha ditt svar. Du kan vinna vårt populära multiverktyg.

Rätt svar: No-spin

En del minns nog fortfarande No-spin med dess speciella egenskaper, vilket förra månadens fråga gällde. Rätt svar levererade xxxxxxxxxxxx xxxxxxxx i xxxxxxxxxxxxxxxxxx. Grattis säger vi och skickar ett multiverktyg på posten.

Museum

Höstrusket är här, och våra museum står redo med nostalgigodis. Här kommer en snabbgenomgång.

Scaniamuseet, Södertälje

Marcus Wallenberghallen är stängt fram till 31 mars på grund av renovering inför Scantias 125-års Jubileum.

Tidaholmsmuseet, Tidaholm

Oktober, november och december:
Måndag–fredag 10–15.
www.tidaholmsmuseum.se

Volvomuseet, Göteborg

Tisdag–fredag 10–17
Lördag–söndag 11–16
www.volvomuseum.com

Vägverkets samlingar, Kjula

Öppet enligt överenskommelse.
Telefon: 010-124 31 36
Mobil: 070-724 63 01

Åkerimuseet, Olofström

Öppet enligt överenskommelse
www.brocenter.nu